

کشمکش‌های سازنده از اوج تا فرود

نویسنده:

لوئیس کریس برگ

مترجم:

عسگر قهرمانپور بناب

پژوهشکده مطالعات راهبردی

۱۳۸۶

Kriesberg, Louis

کریس برگ لوئیس، ۱۹۲۶ - م

کشمکش‌های سازنده از اوج تا فرود / نویسنده لوئیس کریس برگ؛ مترجم: عسگر قهرمانپور بناب. -- تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی، ۱۳۸۶.

-- (پژوهشکده مطالعات راهبردی؛ ۷۷، سیاست؛ ۲۷)

ISBN 964-6946-80-1 : ۴۲۰۰۰ ریال

۵۹۴ ص. جدول.

فهرست‌ویسی بر اساس اطلاعات فیا.

Constructive conflicts from escalation to de - escalation

عنوان اصلی:

۱. مناقشات اجتماعی - برخورد (روانشناسی) مدیریت. الف. قهرمانپور، عسگر، ۱۳۵۲ -، مترجم. ب. پژوهشکده مطالعات راهبردی. ج. عنوان.

۳۲۰/۶

کک ۴۴ / ۱۱۲۷ / HM

۱۳۸۵

۲۲۵۱۶ - ۸۵ م

کتابخانه ملی ایران

این اثر ترجمه‌ای از:

Constructive conflicts from escalation to de - escalation

کشمکش‌های سازنده از اوج تا فرود

نویسنده: لوئیس کریس برگ

مترجم: عسگر قهرمانپور بناب

ناشر: انتشارات پژوهشکده مطالعات راهبردی

حروفچینی و صفحه‌آرایی: پژوهشکده مطالعات راهبردی

نوبت چاپ: اول ۱۳۸۶

تیراژ: ۳۰۰۰

لینوگرافی: منیران

چاپ و صحافی: منیران

قیمت: ۴۲۰۰۰ ریال

ISBN 964-6946-80-1

شابک: ۹۶۴-۶۹۴۶-۸۰-۱

حق چاپ محفوظ است

نشانی: تهران - صندوق پستی ۱۴۵۵-۵۱۸۹

فهرست مطالب

۹	سخن ناشر
۱۱	مقدمه مترجم
۱۵	پیشگفتار نویسنده بر چاپ نخست
۱۹	پیشگفتار نویسنده بر چاپ دوم

فصل اول: گونه‌ها و مراحل کشمکش

۲۱	- مقدمه
۲۲	- تعریف‌ها
۲۶	- پرسش‌هایی در مورد کشمکش‌های اجتماعی
۳۰	- گونه‌های کشمکش
۵۴	- نتیجه‌گیری
۵۵	- یادداشتها

فصل دوم: سرچشمه کشمکش‌های اجتماعی

۵۹	- مقدمه
۶۰	- تبیین‌های نظری
۶۳	- عوامل درونی
۷۶	- روابط میان متخاصمان
۸۴	- مستز
۹۲	- یادداشتها

فصل سوم: ظهور کشمکش

۹۷	مقدمه
۱۰۰	هویت
۱۱۱	نارضایتی
۱۲۹	شکل‌گیری و اهداف ستیزه‌جویانه
۱۴۱	باور به جبران ممکن است
۱۴۸	یادداشتها

فصل چهارم: راهبردهای جایگزین کشمکش

۱۶۱	مقدمه
۱۶۳	انواع انگیزه‌ها
۱۷۱	راهبردها و روشهای کشمکش
۱۹۸	نتیجه‌گیری
۲۰۰	یادداشتها

فصل پنجم: انتخاب راهبردهای کشمکش

۲۰۷	مقدمه
۲۰۷	اهداف خصمانه
۲۱۱	ویژگی‌های طرفداران کشمکش
۲۲۵	روابط میان متخصصان
۲۳۵	بستر اجتماعی
۲۴۱	نتیجه‌گیری
۲۴۲	یادداشتها

فصل ششم: اوج‌گیری کشمکش

۲۵۱	مقدمه
۲۵۴	فرآیندهای اوج‌گیری

- سیاستها و شرایط شکل دهنده اوج گیری کشمکش ۲۶۶
- نتیجه گیری ۲۸۸
- یادداشتها ۲۹۱

فصل هفتم: فرود کشمکش

- مقدمه ۲۹۷
- فرآیند فرود کشمکش ۲۹۸
- اوضاع متحول ۳۱۱
- سیاست های فرود کشمکش ۳۲۵
- نتیجه گیری ۳۵۰
- یادداشتها ۳۵۳

فصل هشتم: میانجی گری در کشمکش

- مقدمه ۳۶۳
- فعالیت ها ۳۶۴
- ایجاد فشار برای یک توافق ۳۷۳
- نقش ها ۳۷۵
- مساعتهای میانجی گرانه ۳۹۲
- نتیجه گیری ۴۰۰
- یادداشتها ۴۰۴

فصل نهم: پایان کشمکش

- مقدمه ۴۱۱
- توافق ۴۱۱
- مسیرهای توافق ۴۲۰
- نظریه ها و راهبردهای مذاکره ۴۲۶
- اشکال و مراحل مذاکره ۴۳۷

۲۴۹.....	- نتیجه‌گیری.....
۲۵۱.....	- یادداشتها.....

فصل دهم: دگرگونی در کشمکش

۴۵۷.....	- مقدمه.....
۴۵۸.....	- توالی‌های پس از پایان در کشمکش.....
۴۶۰.....	- شکل‌گیری پایان کشمکش و توالی‌های آن.....
۴۸۰.....	- تغییرات در مؤلفه‌های کشمکش.....
۴۸۷.....	- راهبردهای به حداکثر رساندن دگرگونی‌های سازنده.....
۵۰۵.....	- نتیجه‌گیری.....
۵۰۷.....	- یادداشتها.....

فصل یازدهم: پیامدهای غیرمستقیم

۵۱۳.....	- مقدمه.....
۵۱۳.....	- جنبه‌های پیامدها.....
۵۱۸.....	- پیامد جنبه‌های درونی.....
۵۳۴.....	- پیامدهایی برای بسترهای اجتماعی.....
۵۴۴.....	- نتیجه‌گیری.....
۵۴۶.....	- یادداشتها.....

فصل دوازدهم: سنتزها، مشخصات و الزامات

۵۵۳.....	- مقدمه.....
۵۵۳.....	- سنتزها.....
۵۶۸.....	- مشخصات.....
۵۸۰.....	- الزامات.....
۵۸۶.....	- نتیجه‌گیری.....
۵۸۹.....	- یادداشتها.....

سخن ناشر

کشمکش، پدیده طبیعی حیات جمعی انسان به شمار می‌آید و به رغم تمام تلاش‌ها در قالب سازوکارهای حقوقی، بوروکراتیک، اخلاقی و دینی همچنان به حیات خود ادامه می‌دهد. همین امر باعث گردیده است نویسندگان متعددی به تأمل در مورد سرشت و کارکرد آن همت گمارند.

پژوهشکده مطالعات راهبردی با عنایت به رسالت تعریف شده خود در غنی‌سازی متون نظری مرتبط با مباحث راهبردی و زمینه‌سازی برای هدایت مناسب فرایند تصمیم‌سازی، ترجمه و نشر کتاب حاضر را در دستور کار خود قرار داده است. ناشر ضمن سپاس‌گذاری از مترجم محترم، امیدوار است اثر حاضر که رویکردی جامع و همه‌جانبه به مقوله کشمکش دارد بتواند در تأمین این نیاز تأثیرگذار باشد. پژوهشکده از کلیه علاقه‌مندان و صاحب‌نظران در این زمینه دعوت به همکاری می‌نماید.

www.ketab.ir

سخن مترجم

شاید عده‌ای تصور کنند کشمکش امری غیرطبیعی است. عده‌ای هم شاید براین باور باشند که می‌توان از آن اجتناب کرد. برخی هم آن را نشانه جامعه بیمار و روابط ناسالم می‌پندارند. جدا از همه اینها، آن را می‌توان امری طبیعی، فراگیر و گریزناپذیر دانست؛ کشمکش زمانی روی می‌دهد که افراد با یکدیگر در دیدگاهها، نیازها، اهداف و دغدغه‌هایشان اختلاف پیدا می‌کنند. به عبارت دیگر، با توجه به این تعریف از کشمکش، چه بسا می‌توان آن را نشانه یک جامعه سالم و متکثر هم دانست.

کشمکش یا سازنده است (به نفع تمامی طرف‌ها تمام می‌شود) و یا مخرب (به ضرر یک یا چند طرف تمام می‌شود). از این رو، آن صرفاً امری ویرانگر و دهشتناک نیست، بلکه فرصتی نیز برای ما فراهم می‌کند تا به راهکارهای جدید بیندیشیم و خود را در موقعیت‌ها بهتر بشناسیم. موضوع مهم این نیست که شما در زندگی با کشمکش مواجه هستید یا نه، بلکه مهم هدایت آن است، به گونه‌ای که به جای اجتناب و فرار از آن می‌توان به شکل سازنده آن را هدایت کرد. پروفیسور لویس کریزبرگ چگونگی این هدایت را در کتاب حاضر تشریح کرده است.

نویسنده در جای‌جای این کتاب به دفعات تأکید می‌کند تا زمانی که طرف‌ها با یکدیگر همکاری نکنند و به دیدگاههای یکدیگر احترام نگذارند و یکدیگر را تحمل نکنند شاهد خاتمه سازنده کشمکش نخواهیم بود. طرف‌ها برای پایان بخشیدن به اختلافات خود باید بر نیازهای اساسی‌شان تأکید کنند نه بر موقعیت‌های خویش. کشمکش می‌تواند برخاسته از فهم، اندیشه، احساس و رفتار باشد.

کشمکش می‌تواند در سطح فرد، خانواده، جامعه و یا در سطح بین‌المللی روی دهد. اگر دقیق به دنیای اطراف خود بنگریم به شباهت‌ها و تفاوت‌های بین آنها می‌توانیم پی خواهیم برد. آنچه در کتاب حاضر مدنظر است تأکید نویسنده بر کشمکش‌های درون جامعه و نیز در سطح بین‌المللی است؛ وی تلاش می‌کند از منظر جامعه‌شناختی به تحلیل این نوع کشمکش‌ها بپردازد و در نهایت راهبردهایی را برای خاتمه آنها ارائه دهد. به باور نویسنده، کشمکش پایان نمی‌پذیرد مگر اینکه همه بر یکدیگر احترام بگذارند، نیازهای افراد تحقق یابند، مردم در تصمیم‌گیری‌ها مشارکت داشته باشند، به باورها و اندیشه‌های مخالف احترام بگذارند و عدالت و انصاف در توزیع منابع تحقق یابد.

نویسنده می‌کوشد با تأکید بر جایگاه اخلاق در کشمکش‌ها خاطرنشان سازد که اخلاق امری نسبی است و هیچ کس نمی‌تواند ادعای راستی بکند، بلکه این بسترها هستند که به اخلاق و واقعیت شکل می‌دهند و آن را می‌سازند. به عبارت دیگر، حقیقت منحصرأ نزد هیچ کس نیست و همه به نوعی در حقیقت سهیم‌اند. در واقع لب کلام نویسنده آن است که کشمکش چیزی جز برساخته ذهن افراد جامعه نیست و این امر ما را برآن می‌دارد تا عمیق‌تر به این مقوله بنگریم.

پروفسور لوئیس کریس برگ، نویسنده کتاب حاضر، استاد بازنشسته دانشگاه سوراکوز در ایالات متحده است. او بنیان‌گذار مدرسه ماکسول در حوزه مطالعات حل و فصل کشمکش‌ها است. وی بیش از پنجاه سال در حوزه مطالعاتی کشمکش به تدریس و پژوهش مشغول بوده است. کتاب حاضر حاصل سالها مشاهدات و پژوهش‌های میدانی و بررسی نظام‌مند در حوزه حل و فصل کشمکش است. وی در اثر حاضر در پی یافتن روش‌هایی برای محدود کردن ویرانگری در کشمکش‌هاست. از این‌رو، تمام تلاش خود را به کار می‌برد نظریه‌ای جامع در این حوزه ارائه بدهد. وی با بهره‌گیری از نظریه‌های رفتارگرایان می‌کوشد نظریه خود را کامل‌تر کند.

در طول ترجمه این کتاب طی تماس‌هایی که با نویسنده کتاب داشتم سعی کردم پیچیدگی‌ها و مشکلات متن را با نظر خود ایشان رفع کنم. اما با این حال کاستی‌های احتمالی در ترجمه تنها متوجه این جانب می‌باشد. بر خود فرض می‌دانم از ریاست محترم پژوهشکده، آقای دکتر ره‌پیک و معاونت محترم پژوهشی، آقای دکتر اصغر افتخاری در

حمایت از چاپ کتاب و از مساعدت‌های آقایان سید محمد کمال سروریان، روح‌الله طالبی آرانی و رحمن قهرمانپور و از همسرم خانم خدیجه حیدری کمال تشکر کنم. ترجمه کتاب حاضر را به روح پدرم که سالها پس از سپری کردن کشمکش‌های دشوار زندگی در آرامش ابدی خفته است و به مادر فداکارم که هنوز برای کسب آرامش درگیر کشمکش‌های زندگی است تقدیم می‌کنم.

عسگر قهرمانپور بناب

خرداد ۱۳۸۴

پیشگفتار نویسنده بر چاپ نخست

من نیز همانند دیگر انسان‌ها به سرشت حیوانی بشر از سلطهٔ ستمگرانه‌اش گرفته تا کشمکش‌های ویرانگرش به دیدهٔ نفرت و هراس می‌نگرم و چنین رفتاری را برخاسته از نهاد آدمی نمی‌دانم و بر این باورم که به یاری تجربه، اندیشه و قدرت آفرینندگی می‌توان از شدت آن کاست. از این‌رو، دو ملاحظهٔ مهم مرا به نوشتن کتاب حاضر برانگیخت: نخست آن‌که می‌خواهم شناختی تجربی و بنیادین از چگونگی اجتناب افراد از کشمکش‌های ویرانگر و روی آوردن به کشمکش‌های سازنده مطرح کنم. بخش اعظم کشمکش‌های ویرانگر هرگز روی نمی‌دهند و در صورت روی دادن نیز چه بسا تغییر ماهیت می‌دهند و یا به گونه‌ای پایان می‌پذیرند که دیگر هیچ‌گاه رخ نمی‌دهند. علاوه بر این، اگر پیروزی از آن بی‌عدالتی هم باشد، شناخت کشمکش، اجتناب‌ناپذیر و گاهی ضروری است و برای فهم چگونگی سازنده بودن آن، به دانش بیشتری نیازمندیم.

دوم این که هدف من طرح ارتباط تنگاتنگ میان نظریه‌های مرتبط با کشمکش‌های اجتماعی و تجربهٔ واقعی در حل مسألهٔ «کشمکش» است. این ملاحظه نیز ناشی از مشاهدهٔ روزانه در تجربهٔ حل این مسأله و حوزه‌های مربوط به نظریهٔ [کشمکش‌های اجتماعی] است. بسیاری از این تحولات بی‌آنکه پیوندی میان نظریه و عمل موجود داشته باشد روی می‌دهند و اکثر افرادی که فقط در یک حوزهٔ خاص فعالیت می‌کنند با آن‌چه در دیگر حوزه‌ها روی می‌دهد آشنایی ندارند. به ویژه نظریه‌هایی که مورد خاتمه کشمکش ارایه می‌شوند نه با تجربهٔ واقعی مطابقت دارند و نه با نظریه‌های تحلیلی مربوط به کشمکش‌های اجتماعی چندان سازگارند. در نتیجه، تمامی دغدغهٔ من در کتاب حاضر این بوده است که رویکردی جامع و واقع‌بینانه از نظریه و تجربیات عینی در مورد مسأله کشمکش به دست دهم.

اساس کتاب حاضر بر مطالعات شخصی و حضور من در کشمکش‌های گونه‌گون اجتماعی و نیز تلاش فعالان و تحلیلگران بی‌شمار در این زمینه استوار است. علاوه بر این، در این کتاب کوشیده‌ام گذشته از چارچوب موجود در آثار پیشین خود یا عنوان "جامعه‌شناسی کشمکش‌های اجتماعی" (۱۹۷۳)، کشمکش‌های اجتماعی (۱۹۸۲) از تحقیقات در زمینه جنگ سرد و منازعه‌های خاورمیانه و تحلیل‌های مطرح در حل و فصل منازعات بین‌المللی (۱۹۹۲) بهره جویم. در این کتاب سعی کرده‌ام گستره‌ای از منابع مربوط به کشمکش و تبیین‌های آنها را با هم تلفیق دهم. اثر حاضر چشم‌اندازی منطقی و به دور از جزم‌اندیشی را مطرح می‌کند و امیدوارم دیگران را تشویق کند در مورد موضوعات مطرح در آن به تأملی بپردازند.

برخی از مطالعاتی که در زمینه‌های دیگر داشتم بر بسط اندیشه‌ها و استدلال‌های مطرح در این کتاب کمک کرده‌اند؛ فعالیت در برنامه تحلیل و حل و فصل کشمکش‌ها که از پشتیبانی بنیاد ویلیام ویلسور هیولت برخوردار بودم. کار در این جا برای من تجربه تفکر برانگیزی بود و به وسعت درک و شناختم در حل و فصل کشمکش‌ها افزود. تجربه دیگری که منابع و اطلاعات مرا غنی ساخت آموزش و مشاوره در زمینه حل و فصل کشمکش و مطالعات مربوط به صلح و نیز مسافرت و سکونت در بسیاری از کشورها بود.

به هنگام تدریس، دانشجویانم با گزارش‌ها و تجارب خود بر آگاهی من از کشمکش افزودند و با پرسش‌ها و پیشنهاد‌های سازنده خود این اثر را بهتر از پیش مهیا نمودند. از زمان تشکیل گروه گفتگو در حوزه خاورمیانه به سال ۱۹۸۱، با بسیاری از یهودیان، فلسطینیان و "دیگر" انجمن‌ها تعامل داشته‌ام و در این میان تلاش‌های مشترک، بیش من در زمینه قومیت، دوستی، انسانیت و صلح را تقویت کرد. در نهایت، از نقش احساسات و تفکرات خود در مورد کشمکش و راهکارهای سازنده برای آن در طول سالها فعالیت در حوزه مشاوره و ارزیابی، درسهای فراوانی آموختم.

در نوشتن چنین کتاب حجمی که سالهاست موضوعات آن مورد بحث قرار می‌گیرد، خود را وامدار افراد بسیاری می‌دانم و امیدوارم حق سپاسگزاری از آنها را به جا بیاورم. نخست از همکاران دانشگاهی در حوزه جامعه‌شناسی، مطالعات صلح و حل و فصل کشمکش قدردانی می‌کنم. این افراد کسانی چون النز برکلینگ، ریموند کوهن، ابروین دویچر، و ویلیام گامسون،

یوهان گالتونگ، ژان گیتار، جیمز لو، جان پاول لدرآچ^۱، هندریک فون^۲ در مروی، هارولد ساندرز، جان شارپ و چارلز ویلی هستند. از همکارانم در انجمن مطالعات صلح، حل و فصل کشمکش و مراکز تحت حمایت بنیاد هولت به خاطر تشویق‌ها و انتقادهای سازنده‌شان بی‌نهایت متشکرم. علاوه بر افرادی که نام بردم از کسانی نیز چون لونا لند فیشر، هربرت کلمن، دبورا کلب^۳، جفری روبین و کارولین استفانمن سپاسگذاری می‌کنم. سومین قدردانی خود را به همکارانم در برنامه و تحلیل راه‌حل کشمکش تقدیم می‌کنم، کسانی چون جان آگینو، نیل کاتز، جان دی ناگل، ماری جوری، ال دی ولت، تریل ای نورث راپ، دیچارد ای رات کلیف و رابرت رویین اشتاین که برایم فضایی آکنده از انگیزه و آرامش آفریدند. سپاس ویژه خود را تقدیم کسانی می‌کنم که نسخه تایپ شده کتاب را با دقت خوانده‌اند و از راهنمایی‌های خود مرا دریغ نفرموده‌اند. این افراد کسانی نبوده‌اند جز دانش‌آموختگانی که در سمینارهایم شرکت جسته‌اند. همچنین از سالها ویراستاری خستگی ناپذیر برادرم، ایروینگ کریس برگ که به یاریم شتافت و نیز از پیشنهادها و یادآوری‌های لاری دون، کریستوفر میتچل، موریس ریشر، مارک ژس و استوارت تارسون بسیار سپاسگزارم.

از لوئیس آبلین کریس برگ نیز که نه تنها در یادآوری برخی نکات مهم برایم مشاوره خوب بود بلکه کمک کرد تا از نزدیک با واقعیت‌های روزمره مردم در تماس باشم، بی‌نهایت سپاسگزارم. در پایان، از دین بیرکن کاپ^۴، مدیر انتشارات رومن ولتیل فیلد که نسخه مورد دلخواهم را چاپ کردند قدردانی می‌کنم.

1- John Paul Lederach

2- Hendrik Van Der Merwe

3- Deborah Kielbaso

4- Dean Birkenkamp

پیشگفتار و سپاسگزاری نویسنده بر چاپ دوم

در جهان بسیار پیچیده کنونی که با ابزارهای ارتباطی پرسرعت و تحرک فزاینده پول، کالا و افراد درهم تنیده شده است، کشمکش‌های مخرب به طور گسترده دیده می‌شوند. ضرورت آرایه راهکارهایی برای پرهیز، محدودسازی و پایان بخشیدن به این کشمکش‌ها و بررسی روش‌های سازنده در جهت هدایت و حل و فصل آنها بیش از هر زمان دیگری احساس می‌شود. کتاب حاضر می‌تواند سهم بسزایی در برآورده ساختن این نیازها داشته باشد.

با بازنگری در چاپ نخست، اطلاعات بیشتری در خصوص کشمکش‌های مهم اجتماعی به این کتاب افزوده شده است: از جمله می‌توان به بحث‌های مبارزه برای به دست آوردن حقوق مدنی در ایالات متحده، منازعه اسرائیل و فلسطینی‌ها، مبارزه برای کسب حقوق زنان در ایالات متحده، پایان جنگ سرد و مبارزه با آپارتاید در آفریقای جنوبی اشاره کرد. مرتبط با کشمکش‌هایی هم که در چاپ نخست نیامده بودند در چاپ دوم بررسی شده‌اند: که از آن جمله می‌توان به حملات شبکه القاعده به ایالات متحده، مبارزه زاپاتیست‌ها در مکزیک، کشمکش‌های درون گروهی در ایرلند شمالی و سریلانکا، عدالت و بحث جنبش جهانی شدن اشاره کرد.

همچنین بیشتر توجه من در این کتاب معطوف به راهبردهای متعدد کشمکش از جمله توجه روز افزون به مسأله تروریسم و نیز معرفی بحث‌های جدید مربوط به تنظیم مجدد قوانین و تعامل مشترک است. در این راستا به دقت بررسی خواهم کرد که چگونه کشمکش‌ها ممکن است حل و فصل گردند یا دوباره از سر گرفته شوند. از این رو، فصل نهم چاپ نخست تحت عنوان "گفتگوها، راه‌حل‌ها و نتایج" به دو فصل تقسیم شده است: بخش مربوط به حل و فصل کشمکش و بخش مربوط به تغییر نتایج.

در سراسر کتاب توجه خاص خود را به تأثیرات کشمکش‌های اجتماعی بر تحولات اخیر از قبیل افزایش وابستگی جهانی، ابزارهای ارتباطی گسترده‌تر و سریع‌تر و بازیگران فراملی معطوف کرده‌ام. بررسی این تحولات می‌تواند روند پژوهش در زمینه کشمکش‌های اجتماعی را هموار سازد، به طوری که گروه‌های درگیر در کشمکش‌ها و سازمان‌ها با دسترسی به شبکه‌های اینترنتی ویرانگری کشمکش‌ها برآیند.

به رغم تمامی این تغییرات، چاپ دوم کتاب حاضر، ساختار اصلی و رویکرد چاپ نخست را حفظ کرده است. به دلیل وجود تعصب‌ها در کشمکش‌ها قصد طرح یک نظریه کلان را ندارم. زیرا این امر را امکان‌ناپذیر می‌دانم. [در این میان] از چشم‌اندازهای بسیاری بهره جسته‌ام و تعمیم‌های زیادی براساس مجموعه شواهد ارایه داده‌ام. چنین تعمیم‌هایی از قابلیت ترکیب و افزایش بیش و آگاهی از احتمال پیامدهای آشکار ناشی از همگرایی برخوردارند؛ از همین رو، بیشتر تضادهای مربوط به تعمیم‌های خاص را خاطر نشان خواهم ساخت، طوری که در یک حالت خاص ممکن است چندین تعمیم به دست آید. کتاب حاضر به بررسی راهکارهای متعددی می‌پردازد که از طریق آنها می‌توان کشمکش‌ها را هدایت کرد. این امر برای افراد درگیر در کشمکش‌ها و نیز برای پژوهندگان در این حوزه بسیار سودمند خواهد بود. تصمیم برای بهترین برخورد با کشمکش به یک داوری آگاه و خردمندانه نیازمند است.

در بازنگری چاپ نخست از دیدگاه‌های دانشجویان و دانشگاهیان و همکاران غیردانشگاهی که نسخه چاپ دوم را از ابعاد گوناگون بررسی کردند استفاده کرده‌ام و از آنها سپاسگزاری می‌کنم.

همچنین خود را وامدار تحلیل‌گران کشمکش و میانجی‌گرانی می‌دانم که در زمینه موضوعات مطرح در کتاب حاضر با آنها مشورت کرده‌ام. افرادی که در چاپ نخست از کمک آنها قدردانی شد در این نسخه نیز به یاریم شتافتند. برخورد فرض می‌دانم از کسانی چون براند - یاکوسن، جوی فیگن، مهدی عبداللهدی، مارگارات هرمن، مارتین کریس برگ، بونگانی موندی متسال، یامونا سانگار سیوام، حبیبکا سینهی و دیوید شوهار سپاسگزاری کنم. در پایان از برادرم ایرونیک کریس برگ به خاطر در ویراستاری کتاب و نیز از دین بیرکن کلمپ مدیر انتشارات راومن و لیتفیلد به خاطر حمایت‌های بی دریغ‌شان بسیار سپاسگزارم.